

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrť leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrť leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

V Ljubljani v sredo 13. aprila 1864.

Gospodarske stvari.

Nemška detelja ali metelka.

Spisal P. N. Feuser.

(Konec.)

Ponudba domačim svilorejcem v prevdarek.

Mila dobica, ki smo svilne mešičke za seme po dragi ceni prodajali, je minula, od kar se je bolezen sviloprejk tudi pri nas pokazala, ki je kupce semena v druge dežele odgnala. Svilorejcem bo treba mešičke (kokone) po vrednosti svile oddajati.

Da pa tudi ta cena trud pridelovanja spleča, nam trdijo večstoletne skušnje mnogih dežel zlasti laške, katerih bogastvo se večidel na svilorejo opira. Poglavitna reč v tej zadevi je le ta, kako je mogoče svilni pridelek v denar spraviti, po taki ceni, da je mikavna za svilorejce, in da jim spleča trud in stroške pridelovanja.

Po sklepu zadnjega zbora ljubljanske kmetiške družbe se je osnovala taka prilika z namenom, da se nabere kranjske svile, kolikor mogoče enako predene in da se ji pridobi dobro ime pri svilnih fabrikantih tako-le:

Gospod dr. Jože Orel v Ljubljani napravi dva kotla, če je treba tudi še več, da se bode vès svilni pridelek mogel pri njem spresti. On skupuje mešičke žive po dobroti po 60—70 soldov, vmorjene pa tudi dražje. Kdor pa pridelal 50 ali več funtov, mu je na voljo dano, svoj pridelek prodati, ali pa ga dati spresti, in plačila dotistihmal čakati, dokler bode celi kranjski pridelek svile prodan.

Vrednost mešičkov bode kot vloga vpisana, in v delitvi skupljenega denarja za vso svilo mu bode splečan znesek vloge, in po odšteti stroškov še spadajoči del dohodka, ki ga bode dala prodaja. Tudi prodavcem svojega pridelka se bode nekoliko tega dohodka po prodaji svile plačevalo.

V polajšanje oddaje svilnega pridelka na Dolenškem ga bota gosp. grof Barbo v Rakovniku in žl. gosp. Langer v Pogančah pri Novomestu prejemala in skupovala.

Ta osnova ima zgolj namen, svilorejo na Kranjskem podpirati in jo povzdigniti, ne pa si kak dobiček iz nje prisvojiti. Za tega voljo se je nadjati, da se je bodo naši svilorejci z veseljem poprijeli in poslužili, tako pa sebi in svojim naslednikom nove in zdatne dohodke napeljali.

Ta naprava zeló je potrebna naši deželi, kjer mali svilorejci niso vedili, kam bi se obračali s svojim pridelkom. Sem ter tje se društva svilorejne; pri nas ga ni; bode jih tedaj nadomestovala ta naprava.*)

Njiva, na katero misliš deteljo sejati, se mora jeseni pognojiti z mastnim gnojem in globoko preorati; spomladi, predno se detelja seje, naj se še enkrat preorje in prav dobro povleče; po tem naj se detelja poseje. Ker pa nobeno deteljino seme ne trpi, da bi se globoko pod zemljo spravilo, se mora tudi nemška detelja z lahko brano povleči, da seme le hitro pride pod zemljo.

Da se nemška detelja dobro ne ponaša, so krivi mnogokrat gospodarji sami, ki je ne vedó prav obdelovati. Marsikterega je to že tako ostrašilo, da jo je opustil.

Da se detelja tu in tam res slabo obnaša, tega je tudi slabo seme krivo, ki ga brezvestni trgovci sem ter tje ljudem prodajajo. Njih izgovarjanje zavolj slabega semena pa veljá ravno tako malo, kakor pritožba ogoljufanih gospodarjev. — Jaz sem bil le enkrat s slabim semenom opeharjen. Od takrat se pa s trgovcem, ko deteljino seme kupujem, vselej naprej pogodim, le za kaljivo seme, — drugače ga ne kupim — tega se pa kmali prepričam po mali skušnji. Slabega semena ne obdržim, tem manj pa sejem.

Posebno dober gnoj za nemško deteljo, kakor za vse druge deteljine plemena je mavec (gips), kterega se za oral (joh) zemlje 6 do 10 centov potrebuje. Pa tudi za deteljišča se priporoča mešanec ali tako imenovani kompost in gnoj iz hlevov, toda ta mora popolnoma podelan biti, ker sirôv gnoj ima po navadi preveč plevlnih drobcev v sebi, plevél pa nemško deteljo v rasti najbolj ovéra.

Ovcé in kozé se ne smejo po njivi, ki je z nemško deteljo obsejana, nikdar pasti; naglo jo pogonobijo in v nič spravijo.

V zemlji, kjer se metelka le borno in slabo obnaša, se samo od sebe vé, da je ne bo nihče na njivi dolgo trpel.

Tudi v dobri in debeli zemlji se začne pridelek nemške detelje od 6. leta posetve počasi zmanjševati. Nemška detelja donaša najviše pridelke od 3. do 5. leta; potem so pa pridelki od leta do leta manjši, korenike izrastejo tako debele in močne, da je obdelovanje njive res prav težko, in plevél jo prerašča vedno bolj.

Sploh potrjujejo skušnje to-le: če nemška detelja že kakih 10 do 12 let raste, preorji njivo in obsej jo s kakim drugim žitom; obljubim, da boš zadovoljen, zakaj njiva ti je zdaj bolj rodovitna, kakor je bila pred setvijo detelje.

Kar se tiče pridelkov nemške detelje, se more

*) Tudi društvo svilorejno za štajarsko deželo ima enak namen, in druge take družbe. Vred.